

Universiteit Utrecht

Bachelorproject Sociologie

Het effect van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit

Auteur: Jordi van Toren (6181570)
Onder begeleiding van: Anne Brons
Datum: 12 juni 2021
UNIVERSITEIT UTRECHT

Abstract

Deze studie focust zich op het effect van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit, vaak wordt namelijk verondersteld dat tijd doorbrengen met de partner goed is voor de relatie. Ook wordt er gekeken of dit effect verschilt tussen mensen die getrouwd zijn en mensen die samenwonend zijn, aangezien eerder onderzoek omtrent dit onderwerp zich voornamelijk heeft gefocust op slechts de getrouwde bevolking. Dit wordt aan de hand van de eerste wave van de New Families in the Netherlands dataset die in 2012/2013 is afgenomen geanalyseerd, waarbij de focus ligt op de getrouwde en samenwonende respondenten, die samen een power van 1708 respondenten vormen. Voor relatiekwaliteit wordt er gekeken naar de tevredenheid van de respondenten over hun relatie met de partner en de mate van conflicten. Voor gezamenlijkheid met de partner wordt er gekeken naar gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten en in de vorm van koppel gerichte activiteiten. Na het doen van een multiële lineaire regressie analyse wordt verondersteld dat beide vormen van gezamenlijkheid een positief effect hebben op tevredenheid over de relatie, en een negatief effect hebben op de mate van conflicten. Voor slechts het effect van gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten op de mate van conflicten wordt een verschil gevonden tussen getrouwden en samenwonenden. Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen over het effect van gezamenlijkheid op de relatiekwaliteit voor intacte relaties, aangezien in voorgaand onderzoek vaak alleen gekeken is naar hoe een lagere mate van gezamenlijkheid een relatie tot een breuk doet brengen.

Trefwoorden : gezamenlijkheid; relatiekwaliteit; burgerlijke staat; intacte relaties; tevredenheid; conflicten

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Theoretisch Kader	5
2.1 Het effect van gezamenlijkheid op de relatiekwaliteit	5
2.2 Burgerlijke staat.....	7
3. Methoden	8
3.1 Data.....	8
3.2 Afhankelijke variabelen.....	10
3.3 Onafhankelijke variabelen	11
3.4 Interactie	12
3.5 Controle variabelen.....	12
3.6 Analyse	14
4. Resultaten	15
4.1 Het effect van gezamenlijkheid op relatie tevredenheid.....	15
4.2 Interactie analyse voor het effect van gezamenlijkheid op relatie tevredenheid	19
4.2 Het effect van gezamenlijkheid op de mate van conflicten	20
4.2 Interactie analyse voor het effect van gezamenlijkheid op de mate van conflicten	24
5. Conclusie en Discussie	25
5.1 Conclusie	25
5.2 Discussie	26

1. Inleiding

Mensen die al jarenlang een gelukkig huwelijk hebben zullen hoogstwaarschijnlijk allemaal hetzelfde zeggen; neem de tijd voor elkaar. Het welbekende ‘quality time’ is, zeker naarmate de relatie langer duurt, iets waar steeds meer mensen echt de tijd voor nemen (Amato et al., 2007). Hierin verworven zit het feit dat wanneer mensen een tamelijk ander leven leiden dan hun partner, het des te belangrijker is om momenten in te plannen waarin het tijd doorbrengen met zijn tweeën centraal staat (Wallerstein, 2019). Echter laten meerdere onderzoeken zien dat de gezamenlijkheid tussen partners afneemt, en dat de individuele levensstijl steeds meer de trend is (o.a. Kalmijn & Bernasco, 2001; Amato et al., 2007; Rogers & Amato, 1997; Wallerstein, 2019; Hamamura, 2011). Parallel hieraan loopt de relatief stijgende lijn van scheidingen, wat volgens het onderzoek van Perelli-Harris et al. (2017) in verband staat tot de algemene afname in gezamenlijkheid.

Eerder onderzoek heeft zich vooral gefocust op het effect van gezamenlijkheid op de kans van scheiding en hieruit valt inderdaad af te leiden dat hoe minder de gezamenlijkheid van een koppel is, des te groter de kans is dat dit koppel uit elkaar gaat. Zo vonden zowel Rogers & Amato (1997) als van Houdt & Poortman (2018) dat hoe lager de gezamenlijkheid tussen partners is, hoe groter de kans is op scheiden. Een andere studie omtrent dit onderwerp is gedaan door Amato & Previti (2003), die keken naar de grootste redenen voor mensen om te scheiden van hun partner en vonden dat het leven van een relatief ander leven dan hun partner een grote voorspeller van een echtscheiding was.

Bestaand onderzoek hanteert echter een tamelijk dichotome schaal als er wordt gekeken naar het gevolg waar gezamenlijkheid invloed op heeft; koppels blijven bij elkaar en leiden een gelukkig leven, of ze besluiten te scheiden (o.a. Wallerstein, 2019; Amato et al., 2007; Rogers & Amato, 1997; Van Houdt & Poortman, 2018). In de huidige literatuur wordt er vaak niet ingegaan op de relatiekwaliteit van de koppels die bij elkaar blijven. In zowel het onderzoek van Amato & Previti (2003) als het onderzoek van Van Houdt & Poortman (2018) wordt geconcludeerd dat de kwaliteit van de relatie niet goed was bij de koppels die besloten uit elkaar te gaan, wat vanzelfsprekend is. Echter wordt er niet dieper ingekeken op de relatiekwaliteit bij de koppels die wél bij elkaar blijven, en dit terwijl deze koppels niet zomaar over één kam te scheren zijn. In eerder onderzoek is laten zien dat de kwaliteit van het huwelijk niet hetzelfde is onder bij elkaar blijvende koppels, wat aantoont dat het niet goed is

om bij elkaar blijvende koppels onder één groep te karakteriseren, zonder er dieper op in te gaan (Gager & Sanchez, 2003; Reissman et al., 1993). Kijkend naar het gat in de huidige onderzoeksliteratuur is de volgende vraag naar boven gekomen; *In hoeverre is de mate van gezamenlijkheid met de partner van invloed op de relatiekwaliteit?*

Hiernaast zal dit onderzoek zich voortborduren op eerdere studies door te kijken naar of het eerder genoemde effect van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit verschilt tussen mensen die getrouwd zijn, en zij die samenwonend zijn, aangezien eerder onderzoek zich nog voornamelijk heeft gefocust op dit effect voor slechts getrouwde mensen. Wel zien we dat het steeds normaler wordt om samen te wonen zonder te trouwen (Latten & Mulder, 2013), en om deze reden zal in dit onderzoek gekeken worden naar zowel getrouwde mensen, als samenwonende mensen. Verschillende onderzoeken laten al zien dat gezamenlijkheid tussen getrouwde en samenwonende koppels anders in elkaar zit. Koppels die getrouwd zijn hebben meer overlappingsen in hun levensstijl, in vergelijking tot koppels die samenwonen (Kalmijn & Bernasco, 2001; Van Houdt & Poortman, 2018). Liefbroer & Dourleijn (2006) voegen hier nog aan toe dat samenwonende koppels minder stabiel zijn en vaak verschillen van elkaar op economisch vlak. Ook is aangetoond dat samenwonende koppels meer waarde hechten aan speciale uitjes met slechts hun partner, zoals een weekendje weg, terwijl getrouwde koppels de meer algemene uitjes, zoals de bioscoop of een dagje naar het strand meer waarderen (Kalmijn & Bernasco, 2001). Eerdere bevindingen laten zien dat samenwonende koppels er meer individualistische normen en waarden op nahouden in vergelijking met getrouwde koppels, waardoor de wensen die men hoopt te vervullen in het aangaan van een relatie voor samenwonenden anders is dan voor getrouwden (Thomson & Colella, 1992). Op basis van deze bevindingen wordt verwacht dat de percepties over gezamenlijkheid verschilt tussen getrouwde en samenwonende mensen, en om dit mogelijke verschil tussen getrouwden en samenwonenden te onderzoeken is de volgende vraag geconstrueerd: *In hoeverre is het effect van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit verschillend voor getrouwde en samenwonende mensen?*

Om de vragen die in dit onderzoek centraal staan te beantwoorden, zal gebruik worden gemaakt van de eerste wave van de New Families in the Netherlands survey (NFN; Poortman, Van der Lippe & Boele-Woelki, 2014). Deze survey is afgenomen door verschillende werknemers van de Universiteit Utrecht in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek, in de tijdsperiode van 2012/2013. In deze survey zijn zowel gescheiden mensen, als mensen die nog bij elkaar zijn ondervraagd. De analyses van de respondenten die betrekking

hebben op dit onderzoek betaamt heteroseksuele koppels die ten tijden van het afnemen van de survey nog bij elkaar waren en tenminste één kind hadden samen.

2. Theoretisch kader

2.1 Het effect van gezamenlijkheid op de relatiekwaliteit

Gezamenlijkheid wordt gezien als het vrijwillig samen vrije tijd doorbrengen met je partner (Kalmijn & Bernasco, 2001). Dit kan gaan om samen sporten, samen naar de film gaan, samen tijd doorbrengen met vrienden en familie en nog meer van dergelijke activiteiten. Partners die een hoge mate van gezamenlijkheid kennen hebben vanzelfsprekend dus ook een meer overlappende levensstijl dan partners die een lagere mate van gezamenlijkheid ervaren (Van Houdt & Poortman, 2018). Het hebben van meer gezamenlijkheid in een relatie kan er om meerdere redenen voor zorgen dat het de kwaliteit van de relatie positief bevordert. Ten eerste is het zo dat mensen die meer tijd met elkaar doorbrengen, een sterkere emotionele band onderling ervaren. Stapley & Murdock (2020) beargumenteren dat partners die elkaar beter kennen, veel communiceren en emotionele zaken met elkaar bespreken, een hogere mate van intimiteit ervaren en elkaar hierom ook meer vertrouwen. Hiernaast is de vrije tijd die mensen met hun partner doorbrengen vaker gekarakteriseerd met een lagere mate van tijdsdruk en stress (Van Houdt & Poortman, 2018).

Ten tweede is het zo dat men gelukkiger is in en over hun relatie wanneer er voldaan wordt aan de verwachtingen die iemand van tevoren heeft opgesteld voor zichzelf (Hill, 1988; Arts & Hemkens, 1994). De percepties die men normaliter heeft over een relatie hebben met iemand speelt dus ook zeker een rol. Men weegt in meerdere aspecten van het leven af of de moeite die ze in iets steken wordt beloond in dezelfde of meerdere mate. Er kan dan ook ontwrichting plaatsvinden wanneer de moeite die ze in iets steken niet in dezelfde of meerdere maten wordt beloond (Brines & Joyner, 1999). Gager & Sanchez (2003) hebben gekeken naar de verwachtingen van het huwelijk en wat er gebeurt als deze verwachtingen niet of op een andere manier uitkomen. Vooral vrouwen geven aan minder tijd met hun partner door te brengen dan dat ze eigenlijk zouden willen en dat dit voor een lagere mate van vertrouwen en geluk zorgt in de relatie. Bij zowel de mannelijke als de vrouwelijke respondenten komt eruit

dat ontevredenheid over de relatie met hun partner voor minder geluk in de relatie zorgt. (Gager & Sanchez, 2003). Dit zou dus betekenen dat wanneer de gezamenlijkheid relatief laag is, er eerder niet voldaan wordt aan de percepties die men heeft over de relatie, wat op den duur zorgt voor meer ontevredenheid, en de relatiekwaliteit dus doet verslechteren.

Ten derde bestaat er de kans dat men meer tijd spendeert aan dingen die een relatie kan verslechteren wanneer ze deze tijd niet spenderen met hun partner. Een voorbeeld hiervan is werk; Holman & Jacquart (1988) vonden dat stress een belangrijke factor is van huwelijkse ontevredenheid en dat deze stress vaak komt vanuit werk gerelateerde zaken. Vaak is het de man in de relatie die veel stress door werk ervaart, door de deadlines die hij moet halen, lastige collega's, of de druk om een promotie binnen te halen (Holman & Jacquart, 1988). Daarnaast concludeerde Van Houdt & Poortman (2018) dat wanneer de gezamenlijkheid onder een koppel lager is, de kans groter wordt dat één van de twee een nieuw partnerschap aangaat met iemand buiten de relatie. South & Lloyd (1995) vonden in hun onderzoek dat wanneer men meer kansen krijgt om een nieuw partnerschap aan te gaan, dit dan ook sneller gebeurt, wat natuurlijk niet goed is voor de huidige relatie. Een meer gezamenlijke levensstijl geeft ook meer kans om het leven van de ander te monitoren en het werkt demotiverend in het aangaan van nieuwe (seksuele) relaties (Van Houdt & Poortman, 2018).

De verschillende mechanismen laten zien dat wanneer de gezamenlijkheid met de partner lager is, dit over het algemeen zorgt voor een verslechterde relatiekwaliteit. Ten eerste zorgt een hogere mate van gezamenlijkheid voor een sterkere emotionele band en dus een verbeterde kwaliteit van de relatie (Kalmijn & Bernasco, 2001; Van Houdt & Poortman, 2018; Stapley & Murdock, 2020). Ten tweede is een hoge mate van gezamenlijkheid vaak een onderdeel van de verwachtingen die men heeft over een relatie en wanneer aan deze verwachtingen voldaan wordt zal dit de relatiekwaliteit positief stimuleren (Hill, 1988; Brines & Joyner, 1999; Gager & Sanchez, 2003). Als laatste zorgt een hogere mate van gezamenlijkheid voor een kleinere kans op externe bezigheden die de relatie negatief kan beïnvloeden (Holman & Jacquart, 1988; Van Houdt & Poortman, 2018; South & Lloyd, 1995). Uit deze mechanismes kan de volgende verwachting geredeneerd worden;

H1: Een hogere mate van gezamenlijkheid tussen partners leidt tot een hogere mate van relatiekwaliteit.

2.2 Burgerlijke staat

Uit eerder genoemde onderzoeken is gebleken dat de algehele gezamenlijkheid van samenwonende koppels in meerdere aspecten lager is dan die van getrouwde koppels (Brown et al., 2017; Van Houdt & Poortman, 2018; Hiekel & Keizer, 2015). Zo concludeerden Brown et al. (2017) dat de vriendschappelijke netwerken meer verschillend zijn bij samenwonende koppels, en dit betekent dat bijvoorbeeld de vrienden van de vrouw in de relatie veel minder vaak ook de vrienden zijn van de man in samenwonende koppels. Bij getrouwde koppels zien we juist dat de vrienden van de ene persoon in de relatie ook regelmatig de vrienden zijn van de andere persoon (Brown et al., 2017). Deze bevinding komt dus voort uit het feit dat samenwonende partners een meer individualistische levensstijl erop nahouden, wat ook nog bevestigd wordt door Ward et al. (2014) en Reissman et al. (1993), die vonden dat getrouwde koppels veel vaker overlappende hobby's hebben en dat samenwonende koppels deze vaak nog apart van elkaar hebben.

Hieraan terugkoppelend geven samenwonende koppels over het algemeen aan even gelukkig te zijn met hun huidige relatie als getrouwde koppels (NFN; Poortman, Van der Lippe & Boele-Woelki, 2014). Als gezamenlijkheid even belangrijk was geweest voor getrouwde en samenwonende mensen, en we kunnen zien dat de algehele gezamenlijkheid voor samenwonenden lager is dan voor getrouwden, had eruit moeten komen dat samenwonenden minder gelukkig zijn met hun relatie, maar dit zijn ze niet. We zien een minstens hoge mate van geluk over de relatie bij samenwoners, terwijl de gezamenlijkheid van deze groep lager is dan bij getrouwden. Hieruit valt af te leiden dat gezamenlijkheid dus minder belangrijk is voor een goede relatiekwaliteit bij samenwonende mensen.

Naast het aspect dat samenwonende koppels al van zichzelf een lagere mate van gezamenlijkheid hebben, vonden Rogers & Amato (1997) dat samenwonende koppels minder verwachtingen hebben als het gaat om samen vrije tijd doorbrengen in vergelijking tot getrouwde koppels. Het feit dat getrouwde koppels meer verwachtingen hebben over het samen vrije tijd doorbrengen zorgt er dan ook voor dat getrouwde koppels een stuk vaker ontevreden zijn over dit aspect van de relatie en deze ontevredenheid zorgt er op zijn tijd voor dat de relatiekwaliteit van getrouwde koppels stagneert.

Samenwonende partners ervaren dus een lagere mate van gezamenlijkheid, maar desondanks geven deze mensen over het algemeen aan even gelukkig en tevreden zijn over hun relatie met hun partner als getrouwde partners (Brown et al., 2017; Ward et al., 2014;

Reissman et al., 1993). Vandaar dat in dit onderzoek de verwachting is dat het samen activiteiten ondernemen met de partner minder belangrijk is voor samenwonende koppels. Logischerwijze wordt hieruit geredeneerd dat wanneer de gezamenlijkheid dus hoger of lager is, dit minder invloed heeft op de relatiekwaliteit bij samenwonende koppels, dan dat het heeft bij getrouwde koppels. Dit wordt nog extra gestimuleerd door het verwachtingsaspect dat getrouwde koppels, doormiddels van hun percepties over het huwelijk, gezamenlijkheid als waardevoller ervaren en dus ook sneller ontevreden zullen zijn als de gezamenlijkheid lager is dan normaal (Rogers & Amato, 1997). Deze mechanismes samengenomen vormen de volgende verwachting:

H2: Het effect van gezamenlijkheid tussen partners op de relatiekwaliteit is sterker voor getrouwde mensen dan dat het is voor samenwonende mensen

3. Methoden

3.1 Data

In dit onderzoek is de data gebruikt uit de survey van de New Families in the Netherlands survey (NFN; Poortman, Van der Lippe & Boele-Woelki, 2014). In deze survey zijn mensen ondervraagd die gescheiden zijn en mensen die nog bij elkaar zijn. Aan deze respondenten zijn vragen gesteld die betrekking hebben op werk- en familieomstandigheden, het welzijn van het kind, het opleidingsniveau, vrije tijdsbestedingen en de huishoudelijke taakverdeling. De focus van het afnemen van deze survey waren de mensen die hun relatie hebben beëindigd, aangezien er sinds 2009 een nieuwe Nederlandse wet is die als doel heeft om de negatieve effecten van echtscheidingen op kinderen te verminderen. Daar draagt deze survey aan bij door data te verzamelen over de wettelijke afspraken rondom echtscheidingen en de kinderen die hierbij betrokken zijn. Deze mensen zijn in de survey geschaard onder sample 1 en 2. Er zijn als controle groepen ook mensen bevroegd waarvan de relatie nog wel intact is. Deze controle groepen zijn de derde (getrouwde ouders) en vierde sample (samenwonende ouders) van de survey, en daar zal in dit onderzoek naar worden gekeken. Bij de derde en vierde sample zijn sommige vragen, zoals de werkomstandigheden en opleidingsniveau, ook gesteld over de partner van de respondent.

De data waar gebruik van zal worden gemaakt is afkomstig uit de eerste wave van deze dataset, die verzameld is in 2013, aan de hand van een willekeurige steekproef. De respondenten uit de derde en vierde sample hadden allemaal minimaal één kind, hadden nog nooit eerder een scheiding of breuk ervaren en beide partners leefden in Nederland aan het begin van 2013. De respondenten hebben de survey online ingevuld en er is bij het verzamelen van de response onderscheid gemaakt tussen persoonlijk en huishoudelijk level. Beide personen uit de relaties zijn gevraagd de survey in te vullen, maar niet altijd reageerden beide personen. De individuele response van mensen wordt gezien als persoonlijk level, terwijl het huishoudelijke level laat zien hoeveel huishoudens er in totaal hebben meegedaan, waar dus uit elk huishouden één of twee respondent(en) uit is / zijn gekomen. De response op persoonlijk level voor de intacte families, ofwel sample drie en vier, was 45% ($N = 2173$), waarbij er een nihil verschil zat tussen de response van getrouwde (46%) en samenwonende mensen (44%). De response op huishoudelijk level voor desbetreffende samples was 56% ($N = 1338$), waarbij ook hier een zeer klein verschil zat tussen de response van getrouwde (56%) en samenwonende (55%) koppels.

Bij het doen van de dataverzameling hoopt men vanzelfsprekend op een zo representatief mogelijke groep, echter is de response die in deze dataset is gevonden met betrekking tot het verschil in welke mensen zijn benaderd en welke mensen hebben gereageerd, niet compleet representatief. De grootste verschillen die zijn gevonden tussen de mensen die benaderd zijn en de mensen die uiteindelijk hebben meegedaan, zijn te vinden in gender, etniciteit en inkomen. Voor bijna alle samples zijn de mannen ondervertegenwoordigd, de mensen met Nederlandse afkomst oververtegenwoordigd en de mensen met een Westerse achtergrond ondervertegenwoordigd, en mensen met een relatief laag inkomen ondervertegenwoordigd.

De totale respons van sample drie en vier samen genomen was 2173 respondenten, echter waren er een aantal variabelen met missende waarden, waar niet elke respondent antwoord op gegeven heeft. Er waren geen variabelen waar exponentieel meer mensen niet op gereageerd hadden. De sample voor dit onderzoek komt uit op 1708, betekende dat er 1708 respondenten zijn geweest die op alle variabelen waar in dit onderzoek gebruik van zal worden gemaakt antwoord hebben gegeven. Hiervan zijn er 1159 respondenten die aan hebben gegeven getrouwd te zijn (67,9%), en 549 respondenten die hebben gezegd samenwonend te zijn (32,1%).

3.2 Afhankelijke variabelen

De relatiekwaliteit van een respondent met zijn of haar partner is in dit onderzoek de afhankelijke variabele. Er zal naar relatiekwaliteit gekeken worden aan de hand van twee concepten: tevredenheid over de relatie en de mate van conflicten. Tevredenheid over de relatie is doormiddel van vijf gestelde vragen gemeten. De eerste vraag luidt als volgt: “Hoe tevreden bent u in het geheel over uw relatie?”. De antwoordcategorieën liepen van 0 (heel ontevreden) naar 8 (heel tevreden). Als tweede is de vraag gesteld: “Hoeveel geluk en vervulling haalt u uit uw relatie?”. De antwoordcategorieën liepen van 0 (heel weinig) naar 8 (heel veel). Als derde is de vraag gesteld: “Hoe is uw relatie in vergelijking met andere relaties?”, waarop de antwoordcategorieën liepen van 0 (veel slechter) tot 8 (veel beter). Als vierde is de vraag gesteld: “Hoe positief of negatief voelt u zich over uw relatie?”. De antwoordcategorieën van deze vraag liepen van 0 (heel negatief) tot 8 (heel positief). Als laatste is de vraag gesteld: “Hoe verhoudt uw relatie zich tot de ideale relatie?”. De antwoordcategorieën liepen van 0 (verre van ideaal) naar 8 (ideaal). Bij deze vijf vragen is het zo dat hoe hoger de respondent scoort, hoe meer tevreden de respondent is over zijn of haar relatie, en hoe beter de relatiekwaliteit is. De variabele van tevredenheid is aangemaakt door het gemiddelde te nemen van de score op deze vijf vragen, waarbij de respondent minimaal drie vragen heeft moeten beantwoorden om in de analyse meegenomen te worden. Voorgaand hieraan is getest of de variabelen wel degelijk hetzelfde meten, en met een Cronbach's alfa van .939 valt te concluderen dat deze vragen gebruikt kunnen worden om tevredenheid te meten.

Om de mate van conflicten te meten zijn er meerdere stellingen voorgesteld waarbij de respondent op een schaal van 1 (nooit) tot 4 (vaak) moest aangeven hoe vaak het genoemde voorval in de relatie is voorgekomen tijdens het afgelopen jaar. De stellingen waren: “Er waren spanningen of meningsverschillen tussen jou en je partner”, “Er waren felle argumenten tussen jou en je partner”, “Eén van jullie gaf de ander vaak de schuld”, “Jij en je partner wilden voor een tijdje niet meer met elkaar praten”, en “Argumenten liepen uit de hand”. Bij al deze stellingen staat een hogere score voor meer conflicten, en dus een slechtere relatiekwaliteit. Wederom is er een Cronbach's alfa uitgevoerd met de vijf stellingen die eerder zijn genoemd. Deze komt uit op .796 en is dus hoog genoeg om met deze variabelen de mate van conflicten te meten. Om tot slot tot één variabele te komen die de mate van conflicten meet is het gemiddelde van de vijf stellingen genomen, waarbij de respondent

wederom op drie vragen antwoord heeft moeten geven om in de analyse meegenomen te worden.

3.3 Onafhankelijke variabelen

De onafhankelijke variabele in dit onderzoek is de gezamenlijkheid met de partner en deze zal verdeeld worden tussen twee verschillende vormen van gezamenlijkheid. De eerste vorm van gezamenlijkheid is het samen ondernemen van vrijetijdsactiviteiten, ofwel hoe vaak je met je partner participeerde in het ondernemen van bepaalde activiteiten: “Het spelen van teamsporten”, “Individuele sporten (bijv. jogging)”, “Uitgaan (bijv. restaurants, cafés etc.)”, “Een trip nemen door de natuur, fietsen, wandelen”, “Een evenement bezoeken, pretpark of dierentuin”, “Het doen van culturele activiteiten (bijv. naar het theater, concert of museum)”, “Naar een zang, muziek, theater, tekenen of andere hobby club”, en “Televisie kijken”. Op al deze activiteiten konden de respondenten op een schaal van 1 (altijd samen met mijn partner) tot 5 (nooit samen met mijn partner) antwoord geven, waarbij ze ook konden aangeven dat ze deze activiteit niet hadden gedaan (88) het afgelopen jaar. Deze laatste optie is in de analyse onder missing gezet, omdat die niks zegt over het effect waar dit onderzoek over gaat, aangezien in deze gevallen dus geen gezamenlijkheid mogelijk was. Als eerste is weer gekeken of de variabelen samengevoegd konden worden en met een Cronbach's alfa van .799 is ook deze hoog genoeg om dit wel te doen. Als tweede zijn de waarden van de verschillende activiteiten omgedraaid (1 = 5) (2 = 4) (4 = 2) (5 = 1), zodat hoe hoger de respondent scoorde op deze variabelen, hoe hoger de gezamenlijkheid was. De variabele ‘vrijetijdsactiviteiten’ is de gemiddelde score van acht bovengenoemde activiteiten, waarbij de respondent minimaal op vier activiteiten antwoord moeten hebben gegeven.

Hiernaast is er nog een andere vorm van gezamenlijkheid gemeten, namelijk het ondernemen van koppelgerichte activiteiten. Deze activiteiten verschillen zich van de vrijetijdsactiviteiten, aangezien dit activiteiten zijn waarvan de kans hoger is dat je die met je partner doet dan met zomaar een vriend, terwijl dit bij de vrijetijdsactiviteiten niet persé het geval is. Om de variabele van ‘koppel gerichte gezamenlijkheid’ te meten zijn er aan de respondent vragen gesteld waarbij ze moesten aangeven hoe vaak het voorgestelde is voorgekomen in het afgelopen jaar. De twee stellingen die aan ze voorgelegd waren zijn: “Jullie hebben thuis tijd gehad / gemaakt voor elkaar (bijv. samen koken of uitgebreid praten. Televisie kijken telt niet)”, en: “Jullie zijn weggeweest zonder de kinderen, op een vakantie of

een nachtje / weekendje weg”. Op beide vragen kon de respondent zijn of haar antwoord invullen op een schaal van 1 (meerdere keren per week) tot 7 (nooit), waarbij ook de waarden van deze variabelen zijn omgedraaid, zodat een hogere score op deze variabelen staan voor een hogere mate van gezamenlijkheid. Hierna is de gemiddelde van deze twee vragen genomen, waarna de variabele ‘koppel gerichte activiteiten’ is gemaakt.

3.4 Interactie

In dit onderzoek zal gekeken worden naar het effect van gezamenlijkheid op de relatiekwaliteit tussen twee groepen; getrouwde en samenwonende respondenten. Als eerste is de variabele van burgerlijke staat gevormd. Aan de respondenten is de volgende vraag gesteld: “Ben je getrouwd, heeft u uw partnerschap geregistreerd of bent u samenwonend?”, waarbij de respondenten konden aangeven dat ze getrouwd zijn (1), geregistreerd partnerschap hebben (2), of samenwonen met hun partner (3). Deze variabele is gecodeerd zodat deze als interactie kan gebruikt worden en heeft de mogelijke antwoorden van getrouwd ($1 = 0$) of samenwonend ($2 \text{ en } 3 = 1$) gekregen.

Om het effect van gezamenlijkheid op relatiekwaliteit te meten voor de aparte groepen, zal de dataset gesplitst worden tussen getrouwden en samenwonenden. Hierna zal nogmaals de analyse van gezamenlijkheid op relatiekwaliteit uitgevoerd worden, en zullen de waarden bekeken worden voor de twee groepen apart. Om er ook zeker van te zijn dat de verschillen significant zijn, zal er een interactie getest worden tussen getrouwde en samenwonende respondenten. Deze interactie variabelen zijn aangemaakt door simpelweg de onafhankelijke variabelen apart van elkaar te vermenigvuldigen met de variabele van burgerlijke staat.

3.5 Controle variabelen

Om het daadwerkelijke causale effect te meten van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit zijn er controle variabelen aan de analyses toegevoegd waarvan in voorgaand onderzoek is bewezen dat ze invloed zouden kunnen uitoefenen op de relatiekwaliteit van een koppel. Ten eerste is er de variabele meegenomen van tevredenheid over de huidige werksituatie. Een stressvolle en onbevredigende werksituatie kan een negatieve impact hebben op de gemoedelijkheid in huis, zowel met de partner als met de kinderen (Poortman,

2005). Om deze variabele te meten is er aan de respondenten gevraagd: “Alles bij elkaar genomen, hoe tevreden bent u met uw werk?”, waarop de respondenten antwoord konden geven op een schaal van 1 (extreem ontevreden) tot 7 (extreem tevreden). Hoe hoger de score op deze vraag, hoe meer tevreden de respondent was met zijn of haar werksituatie.

Hiernaast is de band van de respondent met zijn of haar oudste kind meegenomen als controlevariabele in de analyse. White et al. (1986) hebben in hun onderzoek gevonden dat wanneer de band tussen ouders en het kind niet goed is, dit voor veel interne stress bij de ouders kan zorgen en dat het de thuissituatie ook vaak verslechtert. Hiernaast krijgen ouders ook vaker ruzie met elkaar, wanneer ze minder grip hebben op en overzicht hebben van hun kinderen, wat natuurlijk niet goed is voor de relatiekwaliteit (White et al., 1986). Om deze variabele te meten is de volgende vraag aan de respondenten gesteld: “Hoe zou u uw relatie omschrijven met uw kind, op een schaal van 1 tot 10?”. De respondenten konden op een schaal van 1 (heel slecht) tot 10 (uitstekend) antwoord geven op deze vraag waarbij een hogere score gelijk stond aan een betere en sterkere band met het kind.

Vervolgens zijn er nog aan aantal controlevariabelen toegevoegd aan de analyse die volgens van Houdt & Poortman (2018) vaak geassocieerd en gecorreleerd zijn aan gezamenlijkheid, relatiekwaliteit en het type relatie: educatie, leeftijd van de respondent, leeftijd van het oudste kind en tot slot gender. Voor educatie is er aan de respondent gevraagd wat hun hoogst behaalde niveau van educatie is, waarbij ze de keuze hadden uit tien opties. Een hogere waarde staat bij deze variabele voor een hogere educatie. De leeftijd van de respondent was al gevraagd tijdens de survey, dus deze variabele was al gemaakt. Voor de leeftijd van het oudste kind geldt hetzelfde, en dus heeft deze ook niet gemaakt hoeven worden. Als laatste is gender ook meegenomen aan de analyse, en ook deze vraag was tijdens de survey al gesteld. Deze variabele is omgezet tot een dummy variabele, waarbij de waarden van 0 (man) en 1 (vrouw) zijn toegekend.

De beschrijvende statistieken van alle hiervoor genoemde variabelen zijn weergegeven in Tabel 1. De statistieken zijn eerst beschreven voor alle respondenten die deze vragen hebben beantwoord en vervolgens is er het onderscheid gemaakt tussen hen die getrouwd en samenwonend waren.

Tabel 1. Beschrijvende statistieken van de variabelen

Variabele	Totale steekproef <i>N</i> = 1708				Getrouwd <i>N</i> = 1159				Samenwonend <i>N</i> = 549			
	M	SD	Min	Max	M	SD	Min	Max	M	SD	Min	Max
Tevredenheid	6,24	1,31	0,00	8,00	6,33	1,33	0,00	8,00	6,04	1,26	1,67	8,00
Mate van conflict	1,50	0,39	1,00	3,80	1,47	0,38	1,00	3,60	1,54	0,40	1,00	3,80
Gezamenlijkheid (vrijtijdsactiviteiten)	3,12	0,80	1,25	5,00	3,17	0,80	1,25	5,00	3,01	0,78	1,43	5,00
Gezamenlijkheid (koppel gericht)	3,96	0,86	1,00	7,00	3,98	0,83	1,00	7,00	3,90	0,92	1,00	7,00
Burgerlijke staat	0,32	-	0	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Werktevredeheid	5,28	1,28	1	7	5,29	1,30	1	7	5,26	1,24	1	7
Band met kind	8,42	0,92	4	10	8,40	0,94	4	10	8,48	0,88	5	10
Educatie	6,91	1,87	1	10	6,84	1,88	1	10	7,06	1,85	2	10
Leeftijd respondent	44	5,79	27	64	44	5,66	28	64	42	5,79	27	62
Leeftijd oudste kind	11	3,87	4	49	11	3,77	4	49	9	3,59	4	42
Gender	0,54	-	0	1	0,53	-	0	1	0,56	-	0	1

Bron: New Families in the Netherlands, 2012/2013.

3.6 Analyse

Om de hypothesen te toetsen zal er gebruik worden gemaakt van een multiële lineaire regressie analyse. In totaal zullen er vijf modellen voortkomen uit de analyses. Model 1 bevat het effect van de onafhankelijke variabele op de afhankelijke variabele, ofwel het effect van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit, om te testen of gezamenlijkheid met de partner überhaupt effect heeft op de relatiekwaliteit. In model 2 zullen zowel de controlevariabelen van werktevredeheid, de band met het kind, de educatie, de leeftijd van de respondent, de leeftijd van het oudste kind en de gender van de respondent, als de interactievariabele van burgerlijke staat hierbij worden meegenomen. Deze twee modellen toetsen hiermee ook de eerste hypothese.

De verschillen in effecten van de onafhankelijke variabelen op de afhankelijke variabelen tussen getrouwde en samenwonende respondenten zullen worden gemeten aan de hand van modellen 3, 4 en 5. In model 3 zullen de analyses van de variabelen voor getrouwden worden weergegeven, en deze zelfde analyses zullen voor de samenwonenden worden weergegeven in model 4. Hiernaast zal het interactie effect tussen de onafhankelijke variabelen en relatiestatus worden geanalyseerd, om te kijken of de verschillen in resultaten

tussen getrouwden (model 3) en samenwonenden (model 4) wel daadwerkelijk significant zijn. De resultaten van deze interactie zullen worden weergegeven in model 5 en deze modellen dienen ervoor om de tweede hypothese van dit onderzoek te testen.

Naast de multipele regressie zal in dit onderzoek ook een multicollineariteit toets worden uitgevoerd op de variabelen, om er zeker van te zijn dat de variabelen die worden geanalyseerd niet te veel op elkaar lijken. Omdat we in het onderzoek te maken hebben met twee afhankelijke en twee onafhankelijke variabelen, zal er in de analyse gebruik worden gemaakt van vier aparte tabellen. Eerst zullen de resultaten voor het effect van gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten op tevredenheid over de relatie bekeken worden. Vervolgens zal het effect van gezamenlijkheid in de vorm van koppel gerichte activiteiten op de tevredenheid over de relatie bekeken worden. Hierna zal er wederom gekeken worden naar de vrijetijdsactiviteiten, maar deze keer wat de invloed hiervan is op de mate van conflicten. Als laatste zal de analyse voor het effect van koppel gerichte activiteiten op de mate van conflicten in de relatie bekeken worden.

4. Resultaten

4.1 Het effect van gezamenlijkheid op relatie tevredenheid

Kijkend naar Tabel 2a model 1, zien we een significant positief effect gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten op de tevredenheid over de relatie ($b = 0,487$; $p < 0,001$). Als we dan vervolgens kijken naar model 1 van Tabel 2b, zien we wederom een significant positief effect, en deze keer van het effect van koppel gerichte gezamenlijkheid op de tevredenheid over de relatie ($b = 0,514$; $p < 0,001$). Dus hoe vaker respondenten vrijetijdsactiviteiten of koppel gerichte activiteiten ondernemen met hun partner, des te beter de algehele tevredenheid over de relatie is. Wanneer we vervolgens kijken naar model 2 van beide tabellen en dus controleren voor de andere variabelen, zien we dat de gevonden effecten van vrijetijdsactiviteiten ($b = 0,427$; $p < 0,001$) en koppel gerichte activiteiten ($b = 0,456$; $p < 0,001$) lichtelijk gedaald zijn, maar dat deze nog steeds significant uit de test komen. Deze bevindingen doen ons geloven dat gezamenlijkheid in zowel de vorm van vrijetijdsactiviteiten

als in de vorm van koppel gerichte activiteiten op zichzelf een positief effect hebben op de tevredenheid van de relatie.

Als we gaan kijken naar de controlevariabelen van Tabel 2a, zien we dat deze wel degelijk effect hebben op de tevredenheid over de relatie, aangezien de R² groter is in model 2 (0,163) dan in model 1 (0,088). Dit wil ook wel zeggen dat 7,5% van de waarden bij tevredenheid over de relatie verklaard kunnen worden door puur en alleen de controle variabelen. Hiernaast zien we dat 8,8% van deze waarden verklaard kunnen worden aan de hand van gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten. In Tabel 2b zien we een soortgelijke patroon in effectgrootte, aangezien ook hier de R² hoger is in model 2 (0,183) dan in model 1 (0,113). Dit laat zien dat 11,3% van de waarden op tevredenheid verklaard wordt door alleen de koppel gerichte gezamenlijkheid, terwijl 7,0% wordt verklaard door de controlevariabelen.

We zien bij de controle variabelen van beide tabellen dat er een aantal significante effecten op tevredenheid over de relatie naar boven komen. In beide tabellen zien we dat werktevredenheid (2a: $b = 0,052$; $p = 0,023$; 2b: $b = 0,065$; $p = 0,004$) en de band met het kind (2a: $b = 0,324$; $p < 0,001$; 2b: $b = 0,290$; $p < 0,001$) een significant positief effect hebben op de tevredenheid over de relatie. Dit betekent dat tevreden zijn over de huidige werksituatie, samenhangt met een tevreden blik op de huidige relatie met de partner, en dat een betere band met het kind ook samenhangt met een hogere mate van tevredenheid. Ook zien we dat de burgerlijke staat (2a: $b = -0,242$; $p < 0,001$; 2b: $b = -0,285$; $p < 0,001$), het educatieniveau (2a: $b = -0,038$; $p = 0,016$; 2b: $b = -0,049$; $p = 0,002$), de leeftijd van de respondent (2a: $b = -0,026$; $p < 0,001$; 2b: $b = -0,026$; $p < 0,001$) en de gender van de respondent (2a: $b = -0,130$; $p = 0,034$; 2b: $b = -0,144$; $p = 0,017$) een significant negatief effect hebben op de tevredenheid over de relatie. Dit wil zeggen dat samenwonen, hoger opgeleid zijn, ouder zijn en vrouw zijn over het algemeen een negatief effect hebben op tevreden zijn over de relatie met de partner. Voor leeftijd van het oudste kind wordt geen significant effect gevonden (2a: $b = 0,019$; $p = 0,055$; 2b: $b = 0,009$; $p = 0,347$).

Als we naar deze bevindingen kijken kan de eerste hypothese bevestigd worden voor tevredenheid over de relatie. Voor beide vormen van gezamenlijkheid zien we namelijk dat er in model 1 en in model 2 van Tabel 2a en 2b een sterk significant positief effect is op de tevredenheid over de relatie. Hieruit kunnen we concluderen dat de volgende hypothese: *Een hogere mate van gezamenlijkheid tussen partners leidt tot een hogere mate van relatiekwaliteit*, voor tevredenheid over de relatie bevestigd is.

Tabel 2a: Meerdere regressie model van gezamenlijkheid (vrijtjdsactiviteiten) op tevredenheid

	Model 1		Model 2		Model 3 (getrouwd)		Model 4 (samenwonend)		Model 5	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Gezamenlijkheid (vrijtjdsactiviteiten)	0,487***	0,038	0,427***	0,037	0,459***	0,046	0,363***	0,064	0,451***	0,045
Burgerlijke staat (ref. = getrouwd)	-	-	-0,242***	0,065	-	-	-	-	-0,004	0,251
Werktevredenheid	-	-	0,052*	0,023	-0,001	0,028	0,172***	0,040	0,052**	0,023
Band met kind	-	-	0,324***	0,032	0,349***	0,039	0,279***	0,057	0,324***	0,032
Educatie	-	-	-0,038*	0,016	-0,035	0,020	-0,042	0,027	-0,039**	0,016
Leeftijd respondent	-	-	-0,026***	0,006	-0,015	0,008	-0,047***	0,011	-0,026***	0,006
Leeftijd oudste kind	-	-	0,019	0,010	0,015	0,012	0,026	0,017	0,018	0,010
Gender (ref. = man)	-	-	-0,130*	0,061	-0,110	0,075	-0,207	0,106	-0,129	0,061
Gezamenlijkheid (vrijtjdsactiviteiten) * burgerlijke staat	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,078	0,079
Constant	4,717***		3,245***		2,744***		3,828***		3,173***	
R2	0,088		0,163		0,157		0,179		0,163	
Aantal respondenten	1708		1708		1159		549		1708	

Bron, New Families in the Netherlands, 2012/2013.

Noot: p < .05, p < .01**, p < .001***. Tweezijdig*

Tabel 2b: Multipele regressie model van gezamenlijkheid (koppel gericht) op tevredenheid

	Model 1		Model 2		Model 3 (getrouwd)		Model 4 (samenwonend)		Model 5	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Gezamenlijkheid (koppel gericht)	0,514***	0,035	0,456***	0,034	0,486***	0,044	0,390***	0,053	0,489***	0,045
Burgerlijke staat (ref. = getrouwd)	-	-	-0,285***	0,064	-	-	-	-	0,063	0,296
Werktevredenheid	-	-	0,065**	0,023	0,026	0,028	0,158***	0,039	0,066**	0,024
Band met kind	-	-	0,290***	0,032	0,308***	0,039	0,257***	0,056	0,289***	0,034
Educatie	-	-	-0,049**	0,016	-0,043*	0,019	-0,056*	0,027	-0,048**	0,017
Leeftijd respondent	-	-	-0,026***	0,006	-0,017*	0,008	-0,045***	0,010	-0,026***	0,007
Leeftijd oudste kind	-	-	0,009	0,010	0,005	0,012	0,017	0,016	0,009	0,010
Gender (ref. = man)	-	-	-0,144*	0,060	-0,130	0,074	-0,203	0,104	-0,143*	0,064
Gezamenlijkheid (koppel gericht) * burgerlijke staat	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,089	0,074
Constant	4,203***		3,195***		2,702***		3,768***		3,072***	
R2	0,113		0,183		0,172		0,208		0,185	
Aantal respondenten	1708		1708		1159		549		1708	

Bron, New Families in the Netherlands, 2012/2013.

Noot: p < .05, p < .01**, p < .001***. Tweezijdig*

4.2 Interactie analyse voor het effect van gezamenlijkheid op tevredenheid

Kijkend naar tabellen 2a en 2b, zien we verschillende effectgrootten voor het effect van gezamenlijkheid op de tevredenheid over de relatie tussen getouwde en samenwonende respondenten. Het effect van vrijetijdsactiviteiten lijkt voor zowel getrouwden als samenwonenden een significant effect te hebben op tevredenheid over de relatie. Dit effect is bij getrouwden wel wat groter ($b = 0,459; p < 0,001$), dan dat het is bij samenwonenden ($b = 0,363; p < 0,001$), maar als we kijken naar de interactie in model 5, zien we dat er geen significant verschil voor de vrijetijdsactiviteiten is gevonden tussen getrouwde en samenwonende respondenten ($b = -0,078; p = 0,326$).

Voor de gezamenlijkheid met betrekking tot de koppel gerichte activiteiten zien we dat ook dit effect op de tevredenheid significant positief is voor zowel getrouwde ($b = 0,486; p < 0,001$) als samenwonende respondenten ($b = 0,390; p < 0,001$), waarbij het verschil in effect tussen deze groepen ongeveer hetzelfde is als dat we zagen bij de vrijetijdsactiviteiten. Ook zien we bij deze vorm van gezamenlijkheid, als we kijken naar model 5, dat de interactie niet significant is ($b = -0,089; p = 0,203$). Deze bevindingen laten zien dat er een geen significant verschil is in het effect van koppel gerichte activiteiten op de tevredenheid over de relatie tussen mensen die getrouwd zijn en mensen die samenwonen.

Terugkijkend op de tweede hypothese; *“Het effect van gezamenlijkheid tussen partners op de relatiekwaliteit is sterker voor getrouwde mensen dan dat het is voor samenwonende mensen”*, kan deze voor beide vormen van gezamenlijkheid verworpen worden. Ondanks dat we wel verschillen zien in het effect van zowel vrijetijdsactiviteiten als gezamenlijkheid wat meer koppel gericht is op de tevredenheid over de relatie tussen getrouwden en samenwonenden, zijn de interacties niet hoog en dus niet significant genoeg om daadwerkelijke verschillen te veronderstellen.

4.3 Het effect van gezamenlijkheid op de mate van conflicten in de relatie

Als we kijken naar tabel 3a en 3b model 1, waarbij het effect van gezamenlijkheid op de mate van conflicten weergegeven is, zien we hetzelfde patroon in effecten als dat we eerder zagen op tevredenheid. Zowel de gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten ($b = -0,095$; $p < 0,001$) als de koppel gerichte activiteiten ($b = -0,086$; $p < 0,001$) hebben een negatief effect op de mate van conflicten, betekende dat hoe meer van dit soort activiteiten men onderneemt, hoe minder vaak conflicten met de partner plaatsvinden en hoe beter de relatiekwaliteit dus is. Kijkend naar model 2 in beide tabellen voor de mate van conflicten zien we hetzelfde gebeuren als dat we zagen in model 2 van beide tabellen voor tevredenheid, namelijk dat de effecten van de vrijetijdsactiviteiten ($b = -0,083$; $p < 0,001$) en de koppel gerichte activiteiten ($b = -0,075$; $p < 0,001$) lichtelijk afnemen, maar dat deze wel significant blijven. Nogmaals laten deze bevindingen ons denken dat het ondernemen van vrijetijdsactiviteiten met de partner en koppel gerichte activiteiten op zichzelf een negatief effect hebben op de mate van conflicten, betekende dat wanneer men meer van dit soort activiteiten onderneemt, de conflicten met de partner afneemt.

Ook in de eerste twee modellen van zowel Tabel 3a als Tabel 3b van deze analyse zien we dat de controlevariabelen een proportie van de mate van conflicten verklaren. In Tabel 3a zien we dat zonder deze variabelen de verklaarde variantie kleiner was (0,038) dan wanneer deze variabelen wel in de analyse zijn meegenomen (0,072). Dit wil ook wel zeggen dat het ondernemen van vrijetijdsactiviteiten met de partner 3,8% van de mate van conflicten in de relatie verklaart, en dat alle controle variabelen bij elkaar 3,4% hiervan verklaart. Een soortgelijk patroon zien we in Tabel 3b, waarbij de verklaarde variantie van model 2 met de controlevariabelen groter is (0,036) dan in model 1 zonder de controlevariabelen (0,070). Hieruit kunnen we de conclusie trekken dat gezamenlijkheid in de vorm van koppel gerichte activiteiten 3,6% van de mate van conflicten verklaard, terwijl alle controlevariabelen bij elkaar genomen 3,4% hiervan verklaren.

Kijkend naar beide tabellen, zien we dat alleen de band met het kind een sterk negatief significant effect heeft op de mate van conflicten (3a: $b = -0,064$; $p < 0,001$; 3b: $b = -0,059$; $p < 0,001$). Dit wil zeggen dat een respondent die een goede band met zijn of haar kind heeft, over het algemeen minder conflicten met hun partner ervaart in de relatie, in vergelijking met respondenten die een minder goede band met hun kind hebben. Voor burgerlijke staat (3a: $b = 0,057$; $p = 0,005$; 3b: $b = 0,066$; $p = 0,001$) en de level van educatie (3a: $b = 0,013$; $p = 0,007$; 3b: $b = 0,016$; $p = 0,002$) komen er significant positieve effecten uit de analyse voor de mate

van conflicten, wat wil zeggen dat mensen die samenwonen en mensen die hoger opgeleid zijn over het algemeen meer conflicten in de relatie ervaren. In beide tabellen worden er geen significante effecten gevonden voor werktevredenheid (3a: $b = -0,007$; $p = 0,353$; 3b: $b = -0,009$; $p = 0,199$), de leeftijd van de respondent (3a: $b = 0,003$; $p = 0,141$; 3b: $b = 0,003$; $p = 0,123$), de leeftijd van het oudste kind (3a: $b = -0,002$; $p = 0,556$; 3b: $b = 0,000$; $p = 0,945$) en de gender van de respondent (3a: $b = 0,002$; $p = 0,920$; 3b: $b = 0,008$; $p = 0,692$).

In vergelijking met de tevredenheid over de relatie, kunnen we ook met betrekking tot het effect van gezamenlijkheid op de mate van conflicten de hypothese van: *Een hogere mate van gezamenlijkheid tussen partners leidt tot een hogere mate van relatiekwaliteit*, bevestigen. We zien namelijk in de eerste twee modellen van beide tabellen dat er een significant negatief effect is van zowel vrijetijdsactiviteiten als koppel gerichte activiteiten op de mate van conflicten.

Tabel 3a: Meerdere regressie model van gezamenlijkheid (vrijtjdsactiviteiten) op de mate van conflicten

	Model 1		Model 2		Model 3 (getrouwd)		Model 4 (samenwonend)		Model 5	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Gezamenlijkheid (vrijtjdsactiviteiten)	-0,095***	0,012	-0,083***	0,012	-0,104***	0,014	-0,039	0,022	-0,101***	0,014
Burgerlijke staat (ref. = getrouwd)	-	-	0,057**	0,020	-	-	-	-	-0,121	0,078
Werktevredenheid	-	-	-0,007	0,007	0,005	0,008	-0,032*	0,014	-0,006	0,007
Band met kind	-	-	-0,064***	0,010	-0,056***	0,012	-0,089***	0,019	-0,064***	0,010
Educatie	-	-	0,013**	0,005	0,016**	0,006	0,006	0,009	0,014**	0,005
Leeftijd respondent	-	-	0,003	0,002	0,001	0,002	0,007*	0,004	0,003	0,002
Leeftijd oudste kind	-	-	-0,002	0,003	0,000	0,004	-0,005	0,006	-0,002	0,003
Gender (ref. = man)	-	-	0,002	0,019	-0,012	0,023	0,045	0,036	0,001	0,019
Gezamenlijkheid (vrijtjdsactiviteiten) * burgerlijke staat	-	-	-	-	-	-	-	-	0,059*	0,025
Constant	1,790***		2,109***		2,098***		2,256***		2,163***	
R2	0,038		0,072		0,078		0,070		0,075	
Aantal respondenten	1708		1708		1159		549		1708	

Bron, New Families in the Netherlands, 2012/2013.

Noot: $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$. Tweezijdig

Tabel 3b: Multipele regressie model van gezamenlijkheid (koppel gericht) op de mate van conflicten

	Model 1		Model 2		Model 3 (getrouwd)		Model 4 (samenwonend)		Model 5	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
Gezamenlijkheid (koppel gericht)	-0,086***	0,011	-0,075***	0,011	-0,082***	0,013	-0,059**	0,018	-0,080***	0,014
Burgerlijke staat (ref. = getrouwd)	-	-	0,066**	0,020	-	-	-	-	0,005	0,089
Werktevredeheid	-	-	-0,009	0,007	-0,001	0,009	-0,030*	0,013	-0,009	0,007
Band met kind	-	-	-0,059***	0,010	-0,050***	0,012	-0,084***	0,019	-0,059***	0,010
Educatie	-	-	0,016**	0,005	0,019**	0,006	0,007	0,009	0,016**	0,005
Leeftijd respondent	-	-	0,003	0,002	0,002	0,002	0,007	0,004	0,003	0,002
Leeftijd oudste kind	-	-	0,000	0,003	0,001	0,004	-0,003	0,006	0,000	0,003
Gender (ref. = man)	-	-	0,008	0,019	-0,002	0,023	0,041	0,036	0,007	0,019
Gezamenlijkheid (koppel gericht) * burgerlijke staat	-	-	-	-	-	-	-	-	0,016	0,022
Constant	1,836***		2,073***		2,017***		2,315***		2,095***	
R2	0,036		0,070		0,063		0,082		0,070	
Aantal respondenten	1708		1708		1159		549		1708	

Bron, New Families in the Netherlands, 2012/2013.

Noot: p < .05, p < .01**, p < .001***. Tweezijdig*

4.4 Interactie analyse voor het effect van gezamenlijkheid op de mate van conflicten

Wanneer we kijken naar het derde en vierde model van Tabel 3a, zien we dat het effect van vrijetijdsactiviteiten op de mate van conflicten voor zowel getrouwden als samenwonenden negatief is. Echter zien we dat dit effect alleen significant is voor getrouwde respondenten ($b = -0,104$; $p < 0,001$), en helemaal niet voor samenwonende respondenten ($b = -0,039$; $p = 0,070$). Als we vervolgens kijken naar model 5, zien we ook dat er een significant verschil zit in het effect van vrijetijdsactiviteiten op de mate van conflicten tussen getrouwden en samenwonenden ($b = 0,059$; $p = 0,018$)

In Tabel 3b zien we voor zowel de getrouwde respondenten ($b = -0,082$; $p < 0,001$) als de samenwonende respondenten ($b = -0,059$; $p = 0,001$) een negatief significant effect van gezamenlijkheid met betrekking tot de koppel gerichte activiteiten op de mate van conflicten. Het verschil in effectgrootten tussen beide groepen is voor de koppel gerichte activiteiten kleiner dan voor de vrijetijdsactiviteiten, en logischerwijze zien we hierom ook geen significant verschil tussen getrouwden en samenwonenden als we kijken naar model 5 ($b = 0,016$; $p = 0,478$)

De tweede hypothese van dit onderzoek: “*Het effect van gezamenlijkheid tussen partners op de relatiekwaliteit is sterker voor getrouwde mensen dan dat het is voor samenwonende mensen*”, kan bevestigd worden als we kijken naar de gezamenlijkheid in de vorm van vrijetijdsactiviteiten en het effect hiervan op de mate van conflicten, maar moet verworpen worden als we kijken naar de gezamenlijkheid in de vorm van koppel gerichte activiteiten op de mate van conflicten. We zien namelijk slechts voor de vrijetijdsactiviteiten een significante interactie, betekende dat de effectgrootten tussen getrouwden en samenwonenden voor deze variabele groot genoeg is om te spreken van een daadwerkelijk verschil in effect.

5. Conclusie en Discussie

5.1 Conclusie

Dit onderzoek heeft geprobeerd antwoord te geven op de volgende onderzoeksvraag: *'In hoeverre is de mate van gezamenlijkheid met de partner van invloed op de relatiekwaliteit, en in hoeverre is het effect van gezamenlijkheid met de partner op de relatiekwaliteit verschillend voor getrouwde en samenwonende mensen?'*. Door te kijken naar dit effect voor intacte relaties, is hiermee het blikveld omtrent dit onderwerp verruimt, aangezien voorgaand onderzoek zich voornamelijk heeft gefocust op hoe gezamenlijkheid ervoor kan zorgen dat een koppel uit elkaar gaat (o.a. Wallerstein, 2019; Amato et al., 2007; Rogers & Amato, 1997; Van Houdt & Poortman, 2018). Hiernaast wordt in dit soort onderzoek vaak alleen gekeken naar getrouwde mensen, en dat is dus nog een aspect waarbij dit onderzoek de literatuur aanvult, aangezien er in dit onderzoek ook gekeken is naar samenwonende mensen.

Naar aanleiding van de analyses kunnen er een aantal conclusies getrokken worden. De eerste conclusie is dat gezamenlijkheid met de partner een positieve invloed heeft op de relatiekwaliteit met de partner, maar de sterkte van deze invloed verschilt voor de aspecten waarmee relatiekwaliteit beoordeeld kan worden. Zo is er uit de analyses gekomen dat gezamenlijkheid een redelijk grote effectgrootte heeft op de tevredenheid over de relatie, terwijl dit effect drastisch stagneert als er wordt gekeken naar de mate van conflicten. Eerder onderzoek heeft hierin al laten zien dat huiselijke conflicten tussen de ouders vaker de oorzaak vinden in mentale problemen en/of middelengebruik van de ouders (Corrigan et al., 2005; Junginger et al., 2006), terwijl onderzoek omtrent het onderwerp van gezamenlijkheid al vaker tevredenheid als uitgangspunt voor het onderzoek naar relatiekwaliteit gepakt hebben (Holman & Jacquart, 1988; Kalmijn & Bernasco, 2001). Dit omdat tevredenheid over de relatie mogelijk meer causale invloed uitoefent op de relatiekwaliteit dan de mate van conflicten, wat ook terug te zien is in de analyses van dit onderzoek.

Een tweede conclusie die getrokken kan worden is dat de sterkte van de band die de ouders met het kind ervaren, een grote indicator voor relatiekwaliteit lijkt te zijn. In alle analyses en modellen die in dit onderzoek naar voren zijn gekomen, zien we dat de band die de ouders met het kind hebben een veel groter effect heeft op de relatiekwaliteit dan de andere variabelen die in de analyses waren meegenomen, afgezien van gezamenlijkheid. Eerder onderzoek heeft al een positief verband kunnen aantonen tussen voldoening in het ouderschap

en huwelijks geluk (Rogers & White, 1998), maar het causale effect van de sterkte met het kind op relatiekwaliteit lijkt niet eerder onderzocht te zijn. Een mogelijke verklaring van dit effect zou kunnen zijn dat wanneer mensen hun eigen relatie met hun kind als positief beoordelen en hier dus gelukkig mee zijn, ze over het algemeen hun relatie met de partner als positiever beoordelen, omdat ze gevoel hebben dat het element van ouderschap van de relatie goed gaat (Glenn & McLanahan, 1982; Edwards, 1986).

De laatste conclusie die naar aanleiding van dit onderzoek getrokken kan worden is dat er niet veel verschillen zijn tussen getrouwde en samenwonende mensen voor het effect van gezamenlijkheid op de relatiekwaliteit. Eerder onderzoek was hier verdeeld over, aangezien er is gevonden dat de sociale fundamenteen van een relatie voor een groot deel hetzelfde zijn bij getrouwden en samenwonenden, en dus dat gezamenlijkheid voor beide groepen even belangrijk was (Van Houdt & Poortman, 2018), maar anderzijds is al aangetoond dat gezamenlijkheid voor samenwonende koppels minder beslissend is voor de beoordeling van hun relatie, en hierin is gezamenlijkheid dus minder belangrijk voor samenwonenden (Rogers & Amato, 1997). Reden hiervoor kan liggen aan de vormen van gezamenlijkheid waarnaar gekeken wordt. Bij het effect van dagelijkse activiteiten die niet standaard met de partner plaatsvinden op de relatiekwaliteit, lijken meerdere onderzoeken te vinden dat er daadwerkelijk een verschil is tussen getrouwden en samenwonenden, terwijl dit verschil er zelden is wanneer er gekeken wordt naar partner specifieke activiteiten zoals weekendjes weg zonder de kinderen. Dit kan liggen aan het feit dat getrouwde mensen meer waardering halen uit de smallere activiteiten die ze met hun partner ondervinden, en dit ook vaker als ongebruikelijk zien dan samenwonende mensen (Gager & Sanchez, 2003).

5.2 Discussie

Waar eerder onderzoek voornamelijk gezamenlijkheid als één concept heeft meegenomen, is in dit onderzoek gezamenlijkheid opgesplitst in twee vormen, namelijk in de vorm van vrijetijdsactiviteiten en in de vorm van koppel gerichte activiteiten. Echter zou gezamenlijkheid nóg gedetailleerder kunnen worden onderscheiden. In dit onderzoek is de keuze gemaakt om verschillende vrije tijd georiënteerde activiteiten te scharen onder één variabele, maar dit kan in vervolgonderzoek nog uit elkaar worden gehaald en geanalyseerd, om te kijken of er nog verschillen zijn in de effecten van het ondernemen van de verschillende soorten vrijetijdsactiviteiten met de partner op de relatiekwaliteit. Dit onderzoek heeft zich

nog verder voortgeborduurd op eerder onderzoek door naar twee concepten van relatiekwaliteit te kijken, namelijk tevredenheid over de relatie en de mate van conflicten met de partner. Door dit onderscheid in relatiekwaliteit te maken is naar voren gekomen dat gezamenlijkheid andere effecten heeft op deze twee concepten. Waar eerder onderzoek ook vaak gekeken heeft naar de mate van tevredenheid die respondenten aangeven te ervaren in hun relatie, is nog niet eerder gekeken naar het effect van gezamenlijkheid op de mate conflicten. Desalniettemin kan niet gezegd worden dat relatiekwaliteit in zijn geheel is onderzocht in dit onderzoek. Er zijn nog meer componenten van relatiekwaliteit waarnaar gekeken kan worden in vervolgonderzoek, wat sterk aan te raden is nadat er in dit onderzoek al een sterk verschil in effect gevonden is tussen de twee componenten.

Daarnaast is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van cross-sectionele data, wat wil zeggen dat de data is verzameld aan de hand van één meting, op één moment. Dit zorgt ervoor dat er geen sterke causale conclusies getrokken kunnen worden. Het kan namelijk ook zo zijn dat de relatiekwaliteit van een koppel invloed uitoefent op de gezamenlijkheid met de partner. Zo beargumenteert Hill (1988) dat een stabiele relatie met de partner er vaak voor zorgt dat de leefstijl van beide partners op elkaar gaan lijken, en dat ze dus ook vaker samen activiteiten ondernemen. Er bestaat dus de kans dat er sprake is van omgekeerde causaliteit, en hierom zou een longitudinaal onderzoek een positieve toevoeging kunnen hebben op de bestaande literatuur.

Ook is het zo dat het feit dat er weinig significante verschillen zijn gevonden tussen getrouwden en samenwonenden kan liggen aan het feit dat ruim 1700 respondenten meededen aan de analyse. Als er gekeken wordt naar de effectgrootten van gezamenlijkheid op de relatiekwaliteit tussen getrouwde en samenwonende respondenten, zien we hier wel degelijk verschillen in, terwijl de interactie insignificant blijft. Anderzijds heeft eerder onderzoek al beargumenteert dat getrouwde en samenwonende mensen steeds meer op elkaar beginnen te lijken in hun percepties van gezamenlijkheid en wat dit voor invloed heeft op de relatiekwaliteit (Nock, 1995; Raley, 2000). Hieraan toevoegend zijn in de survey mensen meegenomen die al van zichzelf meer op elkaar lijken; elke respondent had namelijk minimaal één kind. Voor vervolgonderzoek zou dus een grotere respondentenpoel meegenomen kunnen worden, waarbij ze geen overlappende overeenkomsten hebben.

Samenvattend heeft dit onderzoek nieuwe inzichten gebracht in het al vaak onderzochte onderwerp van de relatie tussen gezamenlijkheid met de partner en relatiekwaliteit, door te kijken naar de intacte relaties, en door ook het verschil tussen

getrouwden en samenwonenden te onderzoeken. De resultaten hebben laten zien dat het belangrijk is om meerdere componenten van zowel gezamenlijkheid als relatiekwaliteit apart van elkaar te onderzoeken, aangezien deze componenten allemaal andere effecten laten zien. Ook hebben de resultaten laten zien dat de band met het kind een aanzienlijke invloed op de relatiekwaliteit met de partner. Echter was dit niet de focus van dit onderzoek en daarom is dit een goede suggestie als hoofdeffect voor vervolgonderzoek.

6. Literatuurlijst

- Amato, P., Booth, A., Johnson, D., & Rogers, S. (2007). *Alone together: How marriage in America is changing*. Cambridge: Harvard University Press
- Amato, P. R., & Previti, D. (2003). People's reasons for divorcing: Gender, social class, the life course, and adjustment. *Journal of family issues*, 24(5), 602-626.
- Arts, W., & Hermkens, P. (1994). De eerlijke verdeling van huishoudelijke taken: percepties en oordelen. *Mens en Maatschappij*, 69(2), 147-168.
- Brines, J. and Joyner, K. (1999). The ties that bind: Principles of cohesion in cohabitation and marriage. *American Sociological Review* 64(3): 333-355.
- Brown, S. L. (2004). Moving from cohabitation to marriage: Effects on relationship quality. *Social Science Research*, 33(1), 1-19.
- Brown, S. L., & Booth, A. (1996). Cohabitation versus marriage: A comparison of relationship quality. *Journal of Marriage and the Family*, 668-678.
- Brown, S. L., Manning, W. D., & Payne, K. K. (2017). Relationship quality among cohabiting versus married couples. *Journal of family issues*, 38(12), 1730-1753.
- CBS (2020). *Hoeveel huwelijken eindigen in een echtscheiding?* Geraadpleegd van <https://www.cbs.nl/nl-nl/faq/specifiek/hoeveel-huwelijken-eindigen-in-een-echtscheiding->
- Corrigan, P. W., Lurie, B. D., Goldman, H. H., Slopen, N., Medasani, K., & Phelan, S. (2005). How adolescents perceive the stigma of mental illness and alcohol abuse. *Psychiatric Services*, 56(5), 544-550.
- Gager, C. T., & Sanchez, L. (2003). Two as one? Couples' perceptions of time spent together, marital quality, and the risk of divorce. *Journal of Family issues*, 24(1), 21-50.
- Gigy, L., & Kelly, J. B. (1993). Reasons for divorce: Perspectives of divorcing men and women. *Journal of Divorce & Remarriage*, 18(1-2), 169-188.
- Hamamura, T. (2012). Are cultures becoming individualistic? A cross-temporal comparison of individualism–collectivism in the United States and Japan. *Personality and social psychology review*, 16(1), 3-24.

- Hiekel, N., & Keizer, R. (2015). Risk-avoidance or utmost commitment? Dutch focus group research on cohabitation and marriage. *Demographic Research* 32(10): 311-340.
- Hiekel, N., & Wagner, M. (2020). Individualized Relationship Practices and Union Dissolution: Differences Between Marriage and Cohabitation. *European Sociological Review*.
- Hill, M.S. (1988). Marital stability and spouses' shared time: A multidisciplinary hypothesis. *Journal of Family Issues* 9(4): 427-451.
- Holman, T. B. & Jacquart, M. (1988). Leisure-activity patterns and marital satisfaction: A further test. *Journal of Marriage and the Family*, 69-77.
- Junginger, J., Claypoole, K., Laygo, R., & Crisanti, A. (2006). Effects of serious mental illness and substance abuse on criminal offenses. *Psychiatric Services*, 57(6), 879-882.
- Kalmijn, M. & Bernasco, W. (2001). Joint and separated lifestyles in couple relationships. *Journal of Marriage and Family*, 63(3), 639-654.
- Kalmijn, M. & van Groenou, M. B. (2005). Differential effects of divorce on social integration. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(4), 455-476.
- Kalmijn, M., Loeve, A., & Manting, D. (2007). Income dynamics in couples and the dissolution of marriage and cohabitation. *Demography*, 44(1), 159-179.
- Kingston, P. W., & Nock, S. L. (1987). Time together among dual-earner couples. *American Sociological Review*, 52, 391– 400.
- Latten, J. (2004). Trends in samenwonen en trouwen. *De schone schijn van burgerlijke*.
- Latten, J. J., & Mulder, C. H. (2013). Partner relationships in the Netherlands: New manifestations of the Second Demographic Transition. *Genus*, 69(3), 103-121.
- Liefbroer, A. C., & Dourleijn, E. (2006). Unmarried cohabitation and union stability: Testing the role of diffusion using data from 16 European countries. *Demography*, 43(2), 203-221.
- Nock, S. L. (1995). A comparison of marriages and cohabiting relationships. *Journal of family Issues*, 16(1), 53-76.
- Palisi, B. J. (1984). Marriage companionship and marriage well-being: A comparison of metropolitan areas in three countries. *Journal of Comparative Family Studies*, 15(1), 43-57.
- Parker-Pope, T. (2010). *For better: How the surprising science of happy couples can help*

- your marriage succeed.* Penguin.
- Perelli-Harris, B., Berrington, A., Gassen, N. S., Galezewska, P., & Holland, J. A. (2017). The rise in divorce and cohabitation: Is there a link?. *Population and Development Review*, 43(2), 303.
- Poortman, A. R. (2005). How work affects divorce: The mediating role of financial and time pressures. *Journal of Family Issues*, 26(2), 168-195.
- Poortman, A. R., & Van Gaalen, R. (2019) New Families in the Netherlands (NFN): Wave 1. DANS. DOI:10.17026/dans-xj8-83k7
- Roberson, P.N.E. (2014). Relationship quality, individual wellbeing, and gender – A series of longitudinal studies. PhD dissertation, University of Tennessee. https://trace.tennessee.edu/utk_graddiss/3202/
- Raley, R. K. (2000). Recent trends and differentials in marriage and cohabitation: The United States. *The ties that bind: Perspectives on marriage and cohabitation*, 19-39.
- Reissman, C., Aron, A., & Bergen, M. R. (1993). Shared activities and marital satisfaction: Causal direction and self-expansion versus boredom. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10, 243– 254.
- Rogers, S. J., & Amato, P. R. (1997). Is marital quality declining? The evidence from two generations. *Social Forces*, 75, 1089– 1100.
- South, S. J., & Lloyd, K. M. (1995). Spousal alternatives and marital dissolution. *American sociological review*, 21-35.
- Stapley, L. A., & Murdock, N. L. (2020). Leisure in romantic relationships: An avenue for differentiation of self. *Personal Relationships*, 27(1), 76-101.
- Thomson, E., & Colella, U. (1992). Cohabitation and marital stability: Quality or commitment?. *Journal of Marriage and the Family*, 259-267.
- Van Houdt, K., & Poortman, A. R. (2018). Joint lifestyles and the risk of union dissolution: Differences between marriage and cohabitation. *Demographic Research*, 39, 431-458.
- Wallerstein, J. (2019). *The good marriage: How and why love lasts*. Plunkett Lake Press.
- Ward, P., Barney, K., Lundberg, N., Zabriskie, R. (2014) A Critical Examination of Couple Leisure and the Application of the Core and Balance Model. *Journal of Leisure Research* 46:5, 593-611.